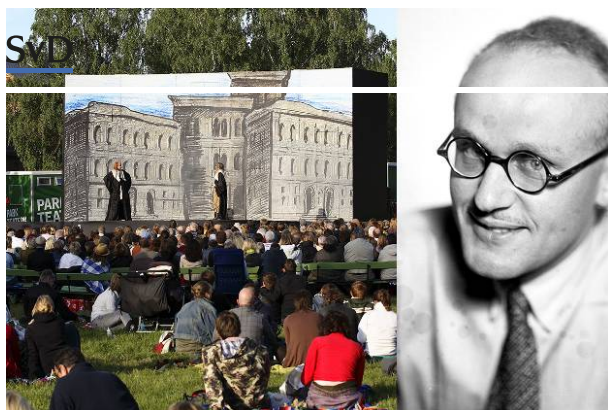

Prova gratis SvD digital i 2 månader!

Kultur

Trädgårdsmästaren som byggde Stockholm

Stadsträdgårdsmästaren Holger Blom formade Stockholms utomhusmiljöer under mer än tre decennier. Hans parker – och inte minst hans skapelse Parkteatern, som fyller 75 år – präglar än i dag staden.

Holger Blom Foto: Tove K Breitstein/REX / TOU

Grönt eller grått? Frågan diskuteras allt mer när städer växer, och politiker kräver täta byggplaner med hänvisning till konkurrenskraft och tillväxt. Staden som egen urban konstruktion, inte del av ett landskap.

Parkteatern fyller 75 i år och mannen som kom att skapa denna oerhört populära institution såg Stockholm mycket mer som bebyggd skärgård än som cementinstallation.

Stadsträdgårdsmästaren Holger Blom, 1906–1996, var visionär och arbetsnarkoman. Under 32 år på sin post kom han att prägla Stockholm på ett sätt som ännu är kärnan av det som många uppfattar som typiska Stockholmsmiljöer. Den stad som växer fram 1940–1975 är den stad som ännu står – även om hushöjderna ökar, liksom förtätningen.

Holger Edvard Maria Blom kom från en katolsk familj, möjligen bidrog den gemenskapen till hans kamp för allmänna ytor: platser som var tillgängliga för utelek, kultur, möten och friluftaktiviteter. Han kom att uppföra parklekar, plaskdammar och kajer öppna mot vattnet. Kanhända är i dag omgörningen av Norr Mälarstrand och promenaden mot Rålambhovsparken mest känd. Sträckan med naturlig strand och träd.

Stockholm är till sin grund en skärgård: öar, skär och hållar som inlandsisen rakat släta. Medan funkishusen kom till, liksom miljonprogrammet var Holger Blom angelägen att skapa luft och ljus – för att tala med Strindberg. Fast utan rivningar. Han såg till att tullstugorna vid Norrtull bevarades. Liksom Cederdals malmgård med tobaksladan.

Blå porten på Djurgården. Foto: Dan Hansson

Många av oss har en nära relation till är Holger Bloms skapelser: som hans regnskydd Svampen på Stureplan eller Blå porten på Djurgården – som flyttades just till denna plats av stadsträdgårdsmästaren. Han lät skapa en mängd parker, tog fram bänkar och den första av alla dessa planteringskärl som numera pryder Stockholm överallt.

Holger Blom drev idén att svenskar behöver utomhus, besatta som vi är av sol och ljus. Parker ska också vara användbara, tillgängliga för alla som en rent demokratisk rättighet. Han slogs för Skinnarviksberget och var emot byggnationer där. Berget var till för picknick och dessutom blev det ursprungliga stadslandskapet, förkastningsbranten, så synlig. Han var emot att riva Münchenbryggeriet och Skanskvarn vid Gullmarsplan. Båda står kvar än i dag – som representanter för det förflutna. Holger Blom var angelägen om att visa staden som byggd på natur, men också dess historia. En stad är mycket mer än det samtida – dess framväxt, mentalitet och själ består av lager på lager av tid.

Holger Blom förstod vad är en stad är, vad människor behöver för sin identitet, men också hur man skapar skönhet. En stad behöver sin historia för att vara autentisk. Och en stad behöver alltid ha människan själv som mått för sin tillväxt, för sin höjd och sina anspråk.

Stadsträdgårdsmästaren Holger Blom såg på Stockholm som sin trädgård. Han la till alléer och parker. Han tog fram två bilder av hur det gröna ska integreras med staden; det gröna som sträcker sig som kilar in från förorterna mot centrum. Men han ansåg också att staden ska planeras likt kastanjeblad, fyrkanter av grönt mellan husen.

Stureplan 1943. Foto: Karl Sandels samling / IBL

Staden ska vara en funktionell tolkning av Mälarlandskapet, inte något som väsentligt skiljer sig från sin omgivning.

I dag är en hel del av Holger Bloms skapelser borta. Staden förvandlas sakta men säkert till en egen artefakt, ett monster utan kontakt med vare sig landskap eller människor. Möjligen är det

ofrånkomligt i dag när ideologier är döda och marknadskrafter gäller. Holger Blom är ändå en frontgestalt som får en att uppfatta något annat, andra möjligheter.

Staden som trädgård, och egen landskapskultur. Blom ansåg att irrationella behov var viktiga: poesin, gycklandet, festen. Det var anledningen till att Parkteatern kom till, som nu kan fira 75. Kanhända kan andra av Bloms idéer komma att tas upp igen – som den om nya ringstäder kring en huvudstad som aldrig får växa sig för stor för sitt eget bästa.

Mer om Holger Blom

Läs boken "Holger Blom – dynamisk stadsträdgårdsmästare" av Brita Åsbrink 2012.
Parkteatern har Holger Blom-vandringar 17–20/8 med landskapsarkitekt Thorbjörn Andersson.

Lars Ring

[Följ skribent](#)

SvD:s journalistiska värdegrund: [Läs mer här](#)

Toppnyheter

Vi fostras till maskinens passiva undersåtar KULTUR

</vi-fostras-till-maskinens-passiva-undersatar/om/kultur>

Trädgårdsmästaren som byggde Stockholm KULTUR

</tradgardsmastaren-som-byggde-stockholm/om/kultur>

"Madickens mamma" död KULTUR

</madickens-mamma-dod>

"Jag tvär mina händer från det misslyckandet" KULTUR

</jag-tvar-mina-hander-fran-det-misslyckandet/om/kultur>

Rockbjörnen-finalisterna klara KULTUR ⌚ 1 tim

</rockbjornen-finalisterna-klara>